

zebrani udali się do Auditorium Maximum Wydziału Fizyki UAM, gdzie nastąpiło zakończenie obrad VIII Kongresu Teologów Polskich. Zakończenia obrad dokonał ks. bp prof. dr hab. Andrzej Dziuba, przewodniczący Rady Naukowej Konferencji Episkopatu Polski. Uczestnicy Kongresu wysłuchali na koniec przesłania Kongresu oraz słów Prymasa Polski ks. abpa dra Józefa Kowalczyka, skierowanych do uczestników spotkania. Na zakończenie odśpiewano uroczyste *Te Deum*.

ks. Michał Kieling – Kalisz, WSD

15. GRANICE ŚWIĘTOŚCI W ŚWIECIE STAROŻYTNYM I WCZESNOCHRZEŚCIJAŃSKIM (X Sympozjum Kazimierskie, Kazimierz n. Wisłą, 1-3 X 2010)

Zapowiadane w 53-54 tomie (ss. 1081-1082) „Vox Patrum” X Sympozjum Kazimierskie, poświęcone kulturze świata późnego antyku i wczesnego chrześcijaństwa, odbyło się, jak planowano, w dniach 1-3 X 2010 r. w Kazimierzu nad Wisłą, gromadząc ponad 40. badaczy z wielu ośrodków naukowych (głównie z Polski, ale też z Uniwersytetu Moskiewskiego im. M. Łomonosowa), aby dyskutować tym razem nad zagadnieniem *Granice świętości w świecie starożytnym i wczesnochrześcijańskim*.

W trakcie trzydniowego spotkania zaprezentowano 35 referatów z różnych dziedzin (patrologia, filologia klasyczna, filozofia, prawo, historia, historia sztuki, archeologia). Interdyscyplinarny charakter sympozjum pozwolił ukazać problem wyznaczania granic świętości w różnych aspektach, poczynawszy od zagadnień ogólnych, związanych z samym pojęciem świętości, a prezentowali je: dr Lech Trzcionkowski (KUL) – *Realne i wirtualne granice sacrum w religii greckiej*; ks. prof. dr hab. Antoni Tronina (KUL) – *Świętość według Księgi Kapłańskiej*; ks. prof. dr hab. Jan Żelazny (UPJPII) – *Koncepcja świętości w chrześcijaństwie syryjskim*; dr hab. Michał Stachura (UJ) – *Granice pojęć „sacer” i „sanctus” w Kodeksie Teodozjusza*; obok tych poruszano też niektóre kwestie szczegółowe, dotyczące świętych miejsc i osób.

O prawnych, rytualnych i symbolicznych aspektach wydzielania świętej przestrzeni mówili m.in.: dr Ewa Osek (KUL) – *Granice świętości w literaturze grecko-żydowskiej (III w. prz. Chr. - I w. po Chr.)*; dr Henryk Kowalski (UMCS) – *Przestrzeń sakralna i jej granice w Rzymie w okresie Republiki*; dr Paweł Madejski (UMCS) – *„Ara Pacis Augustae” i granice świętości w religii rzymskiej*; dr Maciej Jońca (KUL) – *Grób w prawie rzymskim – granice świętości*; prof. dr hab. Elżbieta Jastrzębowska (UW) – *Dom Boży, przestrzeń święta, jej jakoś i wielkość oraz przemiana: najstarsze kościoły w świątyniach pogańskich*; dr Zygmunt Kalinowski (UG) – *O różnorodności granic sacrum we wczesnych kościołach chrześcijańskich*; dr Daniel Próchniak (KUL) – *Portale kościołów armeńskich, ich forma i narodowa symbolika*; mgr Kinga Nęcza-Sikonowska (UJ) – *Granice grodu. O sakralizacji murów i bram na Rusi*; dr hab. Piotr Kochanek (KUL) – *„Rozesłanie Apostołów” na mapie Beatusa z Burgo de Osma*.

Znaczna część referatów koncentrowała się na pisanych i archeologicznych świadectwach stosowania przegród (*cancelli*) w budowach wczesnochrześcijańskich. Na temat zwyczaju odgradzania miejsc kultu męczenników mówili: dr hab. Bożena Iwaszkiewicz-Wronikowska (KUL) – *Wyznaczanie granic świętości w miejscach*

kultu męczenników w Rzymie wczesnochrześcijańskim; mgr Anna Stróż (KUL) – *O przekraczaniu granic. Wczesne świadectwa „depositio reliquiae intra muros” w łacińskiej Europie*; mgr Anna Zimnowodzka (KUL) – *Wyznaczanie granic świętości w tzw. więzieniu św. Wincentego w Walencji*. Przykłady przegród z kościołów różnych regionów wczesnochrześcijańskiego świata zaprezentowali: prof. dr hab. Ludmiła Khrushkova (Uniw. Moskiewski im. M. Łomonosowa) – *Przegrody ołtarzowe we wczesnochrześcijańskich bazylikach Krymu*, dr Mariusz Burdajewicz (MN w Warszawie) – *Przegrody ołtarzowe w Hippos (Sussita)*, prof. dr hab. Jolanta Młynarczyk (UW) – *„Granice świętości”: Zmiany zasięgu przestrzeni liturgicznej w Kościele Północno-zachodnim w Hippos (VI-VIII w.)*; dr Anna Głowa (KUL) – *Wyznaczanie granic świętości w kościołach wizygockich*; mgr Maciej Szymaszek (UPJPII) – *„Qestroma” – kilka uwag o przegrodach ołtarzowych kościołów na płaskowyżu Tur Abdin*.

Osobny panel sympozjum poświęcony został problematyce granic świętości osób. Referaty na ten temat przedstawili: dr Krzysztof Gębura (Akademia Podlaska) – *Apolloniusz z Tyany – święty czy szarlatan?*; ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień (UKSW) – *Granice człowieczeństwa – granice świętości. Ponadludzki sposób życia filozofa i mnicha*; ks. dr Marcin Wysocki (KUL) – *Męczeństwo granicą świętości?*; o. prof. dr hab. Bogusław Kochaniewicz OP (UAM) – *Świętość Maryi, Matki Chrystusa, w pismach Ojców Kościoła II-V wieku*; dr Piotr Ł. Grotowski (UPJPII) – *Eikonismos w apokryfach I tysiąclecia – w poszukiwaniu normatywnych wzorów dla ikonografii i świętych (V-VII wiek)*.

Uzupełnienie głównych bloków tematycznych stanowiły referaty na temat wybranych przez prelegentów aspektów świętości, jak: prof. dr hab. Adam Łukaszewicz (UW) – *Kilka uwag o świętości psa i krokodyla*; prof. dr hab. Zolt Kiss (ZAŚ PAN) – *Jahwe – bóg czarów, Gabriel i Rafael – jego pomocnicy*; prof. dr hab. Ilona Skupińska-Løvset (UŁ) – *Fidiasz – niedościgniony odtwórca boskości*; dr Anna Kotłowska (UAM) – *Sakralizacja przyrody w literaturze bizantyńskiej*; mgr Piotr Jagła (UAM) – *Symbolika wody i krwi/wina w Czwartej Ewangelii – rozważania wokół (możliwości) interpretacji*; mgr Przemysław Piwowarczyk (UŚ) – *Spoleczne i organizacyjne aspekty rozdziału między Kościołem i herezją w świetle „Adversus haereses” Ireneusza z Lugdunum*; dr Dawid Kolbaia (UW) – *Ojcowie syryjscy i początki monastycyzmu w Gruzji*; mgr Agnieszka Lic (UJ) – *Architektura wczesnochrześcijańska w Arabii Wschodniej na przykładzie kościołów w Jubail, Al-Qusur i Al-Khawr*; dr Tomasz Górecki (MN w Warszawie) – *Święty Apa Bane i jego grób w kościele w Abu Fano w diecezji Hermopolis*. Materiały z sesji ukażą się w VIII tomie „Sympozjów Kazimierskich poświęconych kulturze świata antycznego i wczesnego chrześcijaństwa”.

Anna Głowa – Lublin, KUL

16. KOMISJA BIZANTYNOLOGICZNA KNoKA PAN W LUBLINIE (Lublin, KUL, 29 V 2010)

W sobotę 29 V 2010 r. odbyło się w gmachu Collegium Norwidianum KUL (sala 208) tradycyjne spotkanie Komisji Bizantynologicznej Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej (KNoKA) Polskiej Akademii Nauk, której aktualnie przewodniczy prof.